

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo in obrt.

Maračnina za Jugoslavijo: celoletno 180 Din, za 1/2 leta 90 Din, za 1/4 leta 45 Din, mesečno 15 Din; za inozemstvo: 210 Din. — Plača in toži se v Ljubljani. Uredništvo in upravnštvo je v Ljubljani v Gregorčičevi ulici št. 23. — Dopisi se ne vračajo. — Račun pri post. hranilnici v Ljubljani št. 11.953. — Telefon št. 30-69.

Leto XVII.

V Ljubljani, v torek, dne 26. junija 1934.

Štev. 71.

Še o sanaciji bank

V zadnji številki smo poročali o predlogu dr. Ivana Belina, da se naj izvede sanacija bank tudi s tem, da se kratomalo dekretira, tudi proti volji vlagateljev, sprememba vlog v delnice. Ze v prejšnji številki smo ta predlog zavrnil, ker pač takšna dekretirana sprememba vlog v delnice ne bi pomenila za denarne zavode nobene resnične pomoči, na drugi strani pa bi še povečala že itak nevarno ostro krizo zaupanja.

Predlog dr. Belina pa bi mogel povzročiti še druge usodne posledice in predvsem povzročiti v našem denarništvu takšno zmedo, da bi bila sanacija bank še bistveno otežkočena. Kajti sprememba vlog v delnice ne bi pomenila le absolutno razvrednotenje delnic, temveč bi tudi povzročila spremembo v lastništvu denarnih zavodov. Je sicer danes popularna misel, da se smatra delničar za glavnega krivca vsega zla, vlagatelj pa za nedolžno žrtev, toda pod objektivno presojo ta nazor ne vzdrži kritike. A baš ta nazor je po vsej verjetnosti glavni povzročitelj vsega predloga.

A ravno ta nazor je popolnoma napačen. Kakor ne bi naši denarni zavodi brez vlagateljev nikdar dosegli svojega poznejšega razvoja, tako pa je gotovo, da bi brez delničarjev še danes bili brez svoje banke. Kajti delničarji so bili tisti, ki so kot prvi tvegali denar za ustanovitev nove banke in šele ko so s svojim imenom jamčili za uspeh novega zavoda in ko so s svojimi delnicami jamčili za varnost vlog, so šele te začele prihajati v zavod. Delničar je v delnice naloženi kapital tvegati, tvegati je nadalje, da se mu ta kapital ne bo obrestoval in tvegati je končno, da bo služil ta kapital v kritje eventualne izgube. Vlagatelj pa vseh teh skrbi ni imel. Vložil je denar v zavod, ki se mu je zdel varen in ni imel potem drugih skrbi, kakor da vsakega pol leta dvigne svoje obresti.

Vso skrb za vodstvo zavoda pa je prepuštil delničarju. Ta je moral izgubljati svoj čas na neplačanih sejah, ta je na vse zadnje tvegati tudi svoje dobro ime, če bi poslovanje zavoda prenehalo. In dočim so danes v času krize skoraj vsi delničarji denarnih zavodov za svoje delnice brez vsakih obresti, prejema vlagatelj še vedno obresti za svoje vloge. Zato pa je tudi hranilna knjižica še vedno nekaj vredna, dočim imajo delnice samo še to vrednost, da jim delničar upati, da bo enkrat bolj, in da bo zavod začel enkrat vendarle izplačevati zopet dividendo.

Še to upanje pa naj delničar izgubi, če bi se izvedel predlog dr. Belina, kajti s tem predlogom bi se definitivno napravil križ čez vse delnice. S tem pa se ne bi napravila le delničarjem velika krivica, temveč tako postopanje bi bilo tudi v naravnost nepopravljivo škodo za vse narodno gospodarstvo.

Kajti slej ali prej bomo morali zopet priti na to, da bomo z apelom na premožne ljudi začeli ustanavljati nova kapitalna podjetja. Zopet bo treba začeti z ustanavljanjem delniških družb in zopet bo moral delničar dati denar za potrebna nova podjetja. Jasno je, da bo uspeh tega apela na bogate ljudi, da prevzamejo riziko delničarjev, popolnoma ničev, če bodo ljudje videli, kako se postopa z delničarji v času krize, če bodo videli, da se v takem času kar kratomalo črtajo vse pravice delničarja. Ta žalostna izkušnja bo pač vsakomur enkrat za vselej vzela voljo, da bi postal zopet delničar. S tem pa bo tudi enkrat za vselej onemogočena možnost za ustvarjanje novih velikih podjetij, ker je pač delniška družba še vedno najprimernejša oblika za ustvaritev večjega kapitala.

Zato pa bi bilo nad vse napačno, če bi z nepremišljenim postopanjem ubili še oni žalostni ostanek volje do delničarja, ki je še ostal po tej silni krizi. Z vsemi sredstvi bi morali to zaupanje gojiti, ne ga pa docela ubijati.

Vlagatelj in delničar oba sta važna za redno poslovanje denarnih zavodov, zaupanje obeh je pogoj za sanacijo našega denarništv. Toda tisti, ki tvega več, je delničar in ne vlagatelj. Bolj pa se je opirati na tistega, ki tvega več, ker ta tudi izgubi več. A poleg tega je pri ustanovitvi vsakega podjetja najprej delničar in potem

šele pride vlagatelj. Tudi vzrok, da se ne ščitijo interesi vlagatelja na način, ki bi ubijal delničarja. Treba skrbeti za varnost vlog, treba ščititi vlagatelja, a tudi delničarjeve pravice treba spoštovati. In predlog, ki se po tem ne ravna, je napačen in zato ga treba odkloniti!

Odgovor na neizgovorjeni nagovor

(namenjen za kosilo ob priliki otvoritve letošnjega velesejma.)

Gospod Mijušković, v dolžnosti upravnika Glavne carinarnice v Ljubljani!

Res, presenečen sem nad ljubeznivimi besedami, ki jih je po 14 letih obstoja našega velesejma prvič izrekel kak upravnik ljubljanske carinarnice in se uvrstil v niz govornikov zdravice.

Predvsem naj Vas prepričam, gospod upravnik, in to Vas menda ne bo težko, ker že nekaj časa živite med Slovenci, da smo se poleg Srbov in Hrvatov vsi zavedni Slovenci z veliko hvaležnostjo in navdušenjem že pred 16 leti »sprijaznili«, da smo Jugoslovani in je torej Vaš sedanjí apel res nekoliko prepozen.

In kot Jugoslovani smo se osmelili in pričeli pred 14 leti s prirejanjem velesejma, ki nikakor ni pokrajinskega, marveč vsedravnega in mednarodnega značaja, pod pokroviteljstvom Nj. Vel. kralja, kar ste Vi prezrli.

Kar se pa tiče velesejma v Beogradu, Vam jamčim, da nas bo samo veselilo, če bo kaj kmalu tudi tam vzrastla iz tal za naše gospodarstvo tako prepotrebna gospodarska ustanova. In prirejen bo v Beogradu velesejem, zanesite se na to, kadar bodo tam podani vsi predpogoji, ki jih je Ljubljana ob početku imela v največji meri in jih ima s pomočjo požrtvovalnih gospodarskih krogov tudi še danes, kljub krizi in kljub temu, da smo blizu zapadnih meja in v industrijskem centru. Če bi ljubljanski velesejem ne bil potreben, bi ga že davno ne bilo. Tako pa se vzdržuje na isti

višini z lastno močjo in ni nikomur, pa še najmanje državi luksuz, medtem ko se išče za prireditev beogradskega velesejma že danes deset milijonov dinarjev.

Dotaknili ste se tudi smotrenosti in sedanjega načina tujskoprometne propagande. O tem ne bom govoril, ker v to nisem kompetenten in Vi menda tudi ne.

Povedati pa Vam želim z vsem spoštovanjem in z vso uljudnostjo še naslednje:

Balkan se prebuja in »kozjih steza« ni več. Prav pravite. Pa tudi druge države se prebujujejo in nimajo kozjih steza okrog svojih prestolnic, pa se vseeno vrše velesejmi v pokrajinskih mestih. Tudi v Berlinu ne raste trava, pa je velesejem v Leipzigu, tudi Rim ga je odstopil Milanu in Varšava Poznanju, in Atene imamo, velesejem pa v Solunu in Paris in velesejem v Lyonu. Takih primerov je še mnogo.

Gospod upravnik! Nam vsem se jugoslovanske zavednosti ni treba več učiti, s tem pa vendar še ni rečeno, da mora biti velesejem baš in samo v naši prestolnici. Če bo pa poleg v Ljubljani in Zagrebu tudi v Beogradu, ga bomo z veseljem vsi pozdravili in v trdni veri pričakovali od njega velikih koristi za naše gospodarstvo. Pripominjam pa, da so običajno velesejmi tam, kjer se nahaja industrija in obrt in mi ni povsem jasno, kdo malih obrtnikov, zlasti mizarjev, bo zmogel visoke prevozne stroške za 500 km prevoza.

Dr. Milan Dular,
direktor ljubljanskega velesejma.

V Varni — kraljici Črnega morja

V moderni in vzorni tekstilni tvornici Nikolova — Akvarij — V kopalšču

Iz zbornice so se jugoslovanski gostje odpeljali v 3 velikih avtomobilih v predilnico in tkalnico »Tekstil«, katere lastnik je Asen Nikolov. Pričakovali so, da vidijo tvornico, kakor jih je polno na svetu. Ko pa so zavozili avtobusi pred tvornico in ko so zagledali jugoslovanski gostje lepo, čisto in veliko tvorniško stavbo sredi razkošnega parka, so naravnost ostmeli. Kmalu je prišel lastnik sam in jih peljal po velikanski tvornici, povsod najmodernejše urejeni, ki kaže na vsakem koraku veliki socialni čut svojega lastnika za delavce. Bolnišnica, kopalnice, kuhinje, spalnice, vse v vzorni čistoti, vse lepo urejeno. Večina delavcev ima v tvornici hrano in stanovanje, poročenim delavcem pa je tvornica sezidala stanovanjske hiše. Mimogrede bodi omenjeno, da dobi delavka, ki pride v tvornico, po treh letih balo, tudi če ne ostane več v tvornici. Delavstvo se zato v Nikolovi tvornici ne menja in to je tudi eden vzrokov, da je uspeh tvornice tako zadovoljiv. Tudi v današnji dobi krize dela tekstilna tvornica v Varni skoraj s polno paro, da se v njej kriza pozna le v toliko, da se izdeluje predvsem ceneno blago.

Prijazni lastnik tvornice Asen Nikolov je znan po vsej Bolgarski po svoji podjetnosti in po svojem socialnem čustvovanju. Po imenu pa so ga poznali tudi naši srbski gospodarstveniki, kar je tudi poudaril v svojem pozdravnem govoru vodja delegacije Petković. To je naš Milan Vapa, so vzklikali srbski gospodarstveniki, ker kakor papirničar Vapa, tako je tudi Nikolov začel svojo pot navzgor čisto od spodaj in kakor Milan Vapa ni pozabil na vrhu, kako težko je življenje tam spodaj.

Po mnogokratnem fotografiranju in po prisrčnih besedah so se jugoslovanski gostje poslovili od Asena Nikolova in se odpeljali na obalo Črnega morja pred akvarij.

Pred akvarijem je v obliki bajerja natančen posnetek Črnega morja.

In tu pred modelom Črnega morja je ravnatelj akvarija razložil jugoslovanskim gostom nekatere posebnosti Črnega morja, ki ga razlikujejo od vseh drugih morja.

Površina Črnega morja znaša okoli 453.000 km², torej znatno več ko trikrat večje od Jadranskega morja. Ok kraju je morje primeroma plitvo in ne dosega več ko okoli 150 m globočine. Par kilometrov od obale pa pričinja že padati in pade na 2000 metrov. Najnižja globočina pa doseže 2500 metrov.

Vsled velikega dotoka rek, zlasti Donave, Dnjepra in Dona je voda v Črnem morju mnogo manj slana ko v drugih morjih. Povprečno ima morje na površini le 15—18 odstotkov soli, dočim je ima Jadransko morje okoli 25—28%. Druga posebnost Črnega morja je, da žive ribe le v globočini do 200 metrov in da od 400 niže sploh ni živega bitja. Vsled slabega odtoka v Bospor preprečuje sladka voda spodnjim plastem vode dotok kisika in začenja se tvoriti žvepljeni ogljik, v katerem zamira vse življenje.

Barva morja je modra in tako lepa, kakor našega Jadranskega morja. Zato je napačno misliti, da bi imelo Črno morje svoje ime od barve vode. O tem so se tudi pripričali naši kopalci, ki so prišli iz morja ne črni — temveč mokri, kar je bilo dovtip dneva. Ime Črno morje je dobilo morje vsled pogostih in v zimi silno mrzlih vi-

harjev. Vsled neugodnih klimatičnih razmer so dejali Slovani morju črno morje, kakor so ga stari Grki iz istega vzroka nazvali Pontos axeinos (negostoljubno morje).

Na ribah ni morje prebogato, znamenita pa je riba esetra — vsled svojih iker. Kdor pride v Varno, naj ne pozabi kupiti kaviarja, ki je tu zelo poceni.

Nato so si ogledali jugoslovanski gostje akvarij, v katerem so tako sladkovodne ko morske ribe. Bilo je tako zanimivo, da so nekateri mislili, da je program dneva komaj pričet.

Takoj poleg akvarija je krasno urejeno kopaljšče, v katero vodi široko in reprezentativno stopnišče. Večina jugoslovanskih gostov je takoj odhitela v morje, čeprav je bilo precej vetrovno. Toda voda je bila gorka, 19° in naši plavalci so se počutili naravnost sijajno. Kopaljšče ima krasno plažo in je urejeno tako, da že samo zaradi tega kopaljšča zasluži Varna ime — kraljice Črnega morja.

Iz kopaljšča so odšli jugoslovanski gostje na obed, ki jim ga je priredila varnenska občina na vrtu restavracije »Grozdc. Kosa« so se udeležili tudi vsi zastopniki lokalnih oblasti.

Vrsto zdravice je otvoril domačin, kmet občine Stanko Savov, ki je z navdušenimi besedami in ob splošnem odobravanju pozdravil jugoslovanske goste.

V imenu jugoslovanskih gostov mu je odgovoril predsednik Zveze trg. združenj Josip J. Kavčič in njegov slovenski govor je zabeležila »Varnenska pošta« takole:

»Navdušeni smo« — je izjavil — od Varne, resnične kraljice Črnega morja, ki nam je priredila tako topel in prisrčen sprejem, ki odpira zblizanje Črnega morja z Jadranskim. Zahvaljujem pa se zlasti za ljubeznivost in bratsko ljubezen, ki so jo nam izkazali Varnenci in zastopniki Varne ter gospodarski delavci. Naša največja želja je, da žive v bodočnosti vsi bratje Bolgari, Slovenci, Hrvati in Srbi v popolnem edinstvu. Od Ljubljane do Varne in od Triglava do Črnega morja naj živi enoten slovanski narod!« Viharno navdušenje je pritrldilo tem besedam, sivolasi g. Genov pa je dvignil čašo na zdravje Jugoslavije in Bolgarske ter obeh suverenov kralja Aleksandra in carja Borisa. Trikratni »Zdravo!« je zabil, »hura« klicali so se mu mogočno odzvali, godba pa je zaigrala »Bože pravde« in »Sumi Marico«.

Zdravici častnega zborničnega predsednika je odgovoril vodja jugoslovanske delegacije Petković ter obenem izročil županu mesta 5000 levov za mestne reveže, ki so jih zbrali jugoslovanski gostje. (Pripomniti moramo, da so v vsem zbrali jugoslovanski gostje za podobne namene okoli 20.000 levov.) Tako je s krasno manifestacijo bolgarsko-jugoslovanskega bratstva bil zaključen obed.

3. industrijska razstava v Varni

Kakor čitamo v »Stopanskih vesteh« sofijske trgovsko-industrijske zbornice bo 3. industrijska razstava v Varni v dneh od 29. julija do 28. avgusta. Razstavni odbor, ki se je v ta namen ustanovil v Varni, hoče doseči, da bo letošnja razstava blesteča manifestacija vsega bolgarskega narodnega gospodarstva. Razstavna mesta so brezplačna. Razstavljalcem bodo dovoljene tudi razne druge ugodnosti, zlasti pa 50% popust na bolgarskih železnicah. Zveza bolgarskih industrialcev toplo priporoča udeležbo na razstavi, ker bo razstava v času, ko bo Varna zlasti številno obiskana od letoviščnikov in tudi tujcev. Kdor se zanima za razstavo, naj se obrne za podrobne informacije na Izložbeni komitet v Varni, Ulica Car Boris 9.

Zeleti bi bilo, da bi se tudi naši industrialci udeležili razstave in s tem omogočili boljše trgovinske odnose z Bolgarsko.

Težave naše lesne trgovine

Te dni je bila na Sušaku skupščina sušaške zveze lesnih trgovcev in industrialcev. Na seji je podal predsednik Bolf obširno poročilo o stanju lesne trgovine, zlasti one z Italijo. Iz njegovega poročila posnemamo:

V naši izvozni trgovini je zavzemal les vedno najvažnejše mesto. Zaradi ruskega dumpinga in drugih težav je lesna trgovina v dobi krize zelo nazadovala, v l. 1933 pa se je popravila, da se je lesni izvoz povečal za 17 odstotkov. Najvažnejši trg za naš les je še vedno Italija, kamor gre 70% našega lesa. Lansko leto se je naš izvoz v Italijo povečal po količini za 14, po vrednosti pa za 20%.

V zadnjem času se je na vse načine skušal urediti izvoz našega mehkega lesa v Italijo. V ta namen so bile številne konference med lesnimi izvozniki iz Jugoslavije, Avstrije, Rumunije in Rusije na Dunaju, v Trstu in Beogradu. Na teh konferencah se je razpravljalo o tipiziranju, sortiranju in cenah ter je bil končno dosežen na konferenci v Trstu sporazum glede razdelitve izvoznih lesnih kontingentov v Italijo. Po tem sporazumu naj bi dobila Avstrija 43,5%, Rumunija 8,5% in Jugoslavija 30% vsega kontingenta. Nadalje je bilo sklenjeno, da se zahtevajo od Italije iste preference, ki jih je dovolila za avstrijski les, tudi za les iz drugih držav. Končno je bilo na tržaški konferenci sklenjeno, da se izvede osrednja organizacija za izvoz mehkega lesa v Italijo. V to organizacijo naj bi vstopil naš državni savez z enim delegatom. Še danes pa je ostalo odprto vprašanje, če bodo vsi ti sklepi tudi uresničeni.

Skupščina Združenja trgovcev v Konjicah

Vpetek, dne 22. t. m. je bila v kinodvorani v Konjicah skupščina Združenja trgovcev v Konjicah, ki jo je vodil predsednik združenja Martin Šumer. Skupščine se je udeležil za obrtno oblastvo sreski podnačelnik Dominik Dereani, za Zvezo trg. združenj pa zvezni tajnik Igo Kaiser. Predsednik je poročal nato o najvažnejših akcijah, ki jih je združenje podvzelo in zlasti orisal položaj trgovstva v srezu.

Obravnaval je vprašanje zaščite kmeta, nelikvidnosti denarnih zavodov, obrestne mere, štiriurnega delovnega časa od nedeljah in krošnjarstva.

Tajnik združenja Pink je podal statistično poročilo združenja za preteklo leto in prečital nato blagajniško poročilo, ki izkazuje 56.286 Din premoženja. Računski zaključek so zborovalci po pojasnilih, ki jih je podal predsednik Martin Šumer, soglasno odobrili. Upravi je bila po predlogu nadzorstvenega odbora izglasovana razrešnica. Tudi proračun, ki znaša 20.800 Din, je bil soglasno odobren.

Deklaracija

Združenja jugoslovanskih inženjerjev in arhitektov

Inženjerji naše države, organizirani v Združenju jugoslovanskih inženjerjev in arhitektov, uveljavljajo visoko kulturno mislijo s tem, da v okviru svojih sekcij stalno študirajo in pretresajo vsa za gospodarski in tehnični napredek države važna vprašanja in pojave. Rezultat teh študij se izraža vsakoletno na glavnih skupščinah, kjer se dozorelo naziranje ali pa iniciativen nasvet sklene v obliki spomenic, deklaracij itd. Važna vprašanja kakor na primer ona glede našega železniškega omrežja, cestnega problema, glede smotrne elektrifikacije države in še mnogo drugih, so bila končno veljavno rešena s sodelovanjem Združenja jugoslov. inženjerjev in arhitektov. Naše inženjerstvo je bilo tudi oni stan, ki je kot prvi spoznal važnost in potrebo zblizovanja z Bolgari in ki je že pred več leti navezal stike s svojimi bolgarskimi tovariši.

V važni zadevi, to je v reševanju naše težke gospodarske krize, ki se pri nas še stopnjuje — medtem ko drugod že ponehava — je stopilo Združenje letos na plan. Na iniciativo ljubljanske sekcije so se v pretekli poslovni dobi proučevali vzroki in načini odpomoči glede današnjega težkega gospodarskega stanja. Številna predavanja, debatni večeri in konzultacije gospodarstvenikov so privedli do končnega naziranja, da bi bilo treba pritegniti gospodarstvenike vse države k sodelovanju v korist

Zelo aktuelno je bilo tudi poročilo tajnika Petriča, ki je zlasti opozarjal na nemogoče posledice, ki jih povzročajo vedno novi predpisi. Teh je že toliko, da se kmalu niti dobri juristi ne bodo več v njih spoznali. Tem bolj pa je nemogoče zahtevati od trgovcev, ki se bavijo samo s svojimi posli, da morajo poznati vso to nepregledno obilico novih zakonov in predpisov. Če se bo ta praksa vedno novih predpisov še nadaljevala, potem ne bo trgovcem preostalo nič drugega, ko da odpovedo vsem svojim strokovnim nameščencem in jih nadomeste z davčnimi strokovnjaki. Tako bi ostali trgovci brez strokovno izvežbanega osebja, ker je pač nemogoče, da bi v sedanjih krizi imeli zaposleno dvojno osebje.

Poudariti pa bi bilo treba še to, da so z raznimi zakoni zaščiteni kmetje in denarni zavodi, le trgovci ostajajo nezaščiteni, in nanje se nalagajo vedno novi davki. Ali je mar mogoče, da naj davčna brežena, ki bi jih moralo prenašati par milijonov davkoplačevalcev, nosi le nekaj stotisoč privrednikov.

V svojem poročilu je tajnik Petrič omenil tudi zgodovino naših zamrzlih terjatev v Španiji, ki so bile deblokirane le vsled požrtvovalnega dela nekaterih zasebnikov. Ob koncu svojega poročila je omenil tajnik Petrič še prizadevanja za zboljšanje obalnih cest.

Koncem se je bil soglasno izvoljen ta odbor: Veljko Švare, predsednik, Nikola Bolf in Ivo Kiselić podpredsednika, Josip Braun blagajnik ter Emil Ružička, Josip Premrou, Drag. Pavlović, Ivo Vilhar, Janko Lončarić in Ivan Grgurić odborniki.

Pri razpravi o uvedbi obveznega »Službenega glasilca«, se je soglasno sklenilo, da se za članstvo združenja uvede list na 8 straneh.

Nato je bila volitev nove uprave. Po živahni debati, v kateri je zahtevala skupina zborovalcev volitev z vzklikom, druga pa volitev z glasovnicami, se je volilo po nosilcih liste. Vloženi sta bili dve listi in so bili z večino glasov izvoljeni v upravo:

Martin Šumer, Leopold Bruderman, Ana Otorepec, Anton Valenčak, Franc Hrastnik, Ludovik Vidmar, Gustav Pukelj, Jožef Kurnik, Jožef Jurak, Ivan Jerman, Marica Salamon, Davorin Kračner, Fran Založnik st. Za namestnike: Helena Cotek, Friderik Topolšek, Viljem Topolšak, Franc Celeer, Anton Pretnar, Franc Borlak.

Izvoljeni so bili nato za člane nadzorstvenega odbora sedanji člani.

Pri »Raznoterostih« je podal zvezni tajnik nekatera pojasnila, nakar se je začela kratka debata o krajevnih prilikah, davkih in o krošnjarstvu.

države. To bi se omogočilo najbolje z gospodarsko zbornico, ki naj bi bila delegirana iz naših stanovskih in gospodarskih organizacij in ki naj bi imela legislativen vpliv. Na letošnji glavni skupščini je bila tožadavno soglasno sprejeta naslednja deklaracija:

Združenje jugoslovanskih inženjerjev in arhitektov pojmuje gospodarstvo kot vsoto onih udeležstvanj, katerih rezultat more zadovoljiti vse materialne človeške potrebe. Združenje se je prepričalo, da so ostali dosedaj brezuspešni vsi poizkusi normaliziranja gospodarskih razmer v Jugoslaviji. Nasprotno, pri nas se opaža v gospodarskem udeležstvanju vedno močnejši zastoj in nazadovanje.

Osnovna hiba, ki povzroča vse težave v našem gospodarstvu, ni le v tem, da je proizvodnja nezadostna, oziroma premalo raznovrstna in ne dovolj racionalizirana, temveč poglavito v tem, da se ne skladata proizvodnja in potrošnja. Jugoslovanski inženjerji se zavedajo, koliko napora bo še potreba, da bo naša proizvodnja na tehnično dostojni višini. Vendar tudi vedo, da so potrebni ogromni naporji v tej smeri, da se tudi ne zadostno racionalizirana proizvodnja dovede v sklad s potrošnjo. Z drugimi besedami: jugoslovanski inženjerji smatrajo za potrebno, da se posveti vsa pažnja problemu razdelitve dobrin.

Poudarjajoč harmonijo, ki mora obsto-

jati med produkcijo in konsumom in pokazujoč na neštete potrebe, ki ostanejo našemu narodu nezadoščene — vidijo inženjerji v uresničenju te harmonije edini izhod iz sedanjih gospodarskih težav. V zavesti, da preti jugoslovanskemu narodu zaradi mnogih današnjih neskladnosti propast, smatrajo inženjerji kot svojo imperativno dolžnost, da vse svoje sile in sposobnosti posvetijo delu za rešitev države iz današnjega ubijajočega mrtvila.

Jasno je, da je naše današnje stanje odsev globokih pretresov v vseh oblikah društvenega sožitja vsega sveta, vendar obstoji brez dvoma dejstvo, da nas pritisakjo tudi mnogi notranji vzroki. Ko stopamo v akcijo, nam je prva naloga vsestransko analizirati jugoslovansko gospodarsko izživiljanje, proučevati vse narodne potrebe in pokazati pot, po katerem naj gre organizacija dela za povzdigo naše materialne kulture ter ekonomskega in socialnega napredka. V svesti si težke naloge, ki jo s tem prevzemamo in v svesti si, da te naloge ne moremo izvršiti v samih inženjerskih vrstah, želimo združiti v sodelovanju z Združenjem vse izven Združenja bivajoče faktore, ki jih vodi načelo poštenega nesebičnega in požrtvovalnega dela na obnovi gospodarskega življenja in širjenja blagostanja v naši državi. Kot sredstvo za ustvaritev teh ciljev bi bilo treba čimprej ustanoviti posebno gospodarsko telo, čigar dolžnost bi bila, da se z racionalnimi metodami briga za gospodarsko obnovo države. Ker naj bi imela ta gospodarska zbornica, sestavljena iz delegatov stanovskih in gospodarskih organizacij avtoritativen vpliv na gospodarske razmere države, bi zato mogla izvesti potrebne finančne, socialne in druge ukrepe, potrebne za gospodarski napredek.

Glavna skupščina nalaga glavni upravi dolžnost, da to deklaracijo dostavi razen pristojnim faktorjem, tudi vsem gospodarskim organizacijam in da stalno skrbi za oživitvorenje tu navedenih idej s tem, da koordinira delo sekcij.

Že v 24 urah

barva, plesira in kemično snazi obleke, klobuke itd. Skrobl in svetlolika srajce, ovratnike in manšete. Pere, suši, monga in lika domače perile

tovarna JOS. REICH

Poljanski nasip 4-6. Seleburgova ul. 3. Telefon št. 22-72.

V. vzhodni velesejem v Bariju

Vodnik za kupce

Že samo z naslovom je vse povedano. Vodnik ne bo samo navaden seznam imen, temveč realen, natančen in dobro sestavljen vodnik, iz katerega se bodo z lahkoto spoznali producenti, ki bodo do dne 30. junija tvorili glavni del ponudnikov na velesejmu. Vodnik bo natisnjen v 90.000 izvodih in v 9 raznih zvezkih. Vsak zvezek bo za vsak poseben blagovni oddelek (kmetijski, živila, mehanika, kemija in elektrotehnika, oprema, gradbena stroka, umetna industrija in prevoznitvo). Vodnik bo vseboval imena vseh onih podjetij, ki nam pošljejo svojo prijavo za sodelovanje do dne 30. t. m. Že s samo prijavo je zvezana pravica uvrstitve v vodnik.

Vse to pa brezplačno!

Vodnik se bo dostavljal brezplačno tudi morebitnim kupcem, grosistom, uvoznikom, zastopnikom, trgovskim agenturam itd.

Pohitite zato s prijavo in pošljite nam čim preje svojo prijavo, da se morete poslužiti racionalne propagande, ki vas nič ne velja.

Delegacija Vzhodnega velesejma v Bariju, Beograd, poštni predal 23.

U naših organizacij

Uradni dan Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani za Celje in celjsko okolico bo v torek, dne 3. julija 1934 od 8. do 12. ure dopoldne v posvetovalnici Združenja trgovcev za mesto Celje, Razlagova ulica št. 8 prtiličje levo.

Skupščina Zveze industrijcev odložena

V smislu odloka ministra za trgovino in industrijo je odpovedal predsednik Zveze industrijcev II. redno letno skupščino Zveze industrijcev za Dravsko banovino, ki je bila sklicana za dan 26. junija 1934. — Datum in dnevni red II. redne letne skupščine se sporočita pravočasno.

Po svetu

Nj. Vel. kralj je ratificiral pakt o balkanskem sporazumu.

Francoski zunanji minister Louis Barthou je prispel v nedeljo popoldne na najlepšem jugoslovanskem rečnem parniku »Aleksander« v Beograd. Njegov sprejem je bil pri vsej veličastnosti zelo prisrčen. Vsi jugoslovanski listi so objavili obširne pozdravne članke v čast Barthouju in v njih poudarjali veliki pomen francosko-jugoslovanskega prijateljstva.

Barthou je v ponedeljek obiskal grob neznanega vojaka na Avali, nato je imel prvo konferenco z zun. ministrom Jevtićem, točno opoldne pa ga je kralj sprejel v avdienci.

Zun. minister Barthou je povabil rumunskega kralja v imenu francoske vlade, da oficialno obišče Pariz. Kralj Karol obišče Pariz na jesen.

Kemal paša obišče še letos oficialno Beograd in Moskvo.

Bolgarska vlada odločno demantira vesti o bojih vojaštva z makedonstvujuščimi. Bolgarska vojska je izvedla razorožitev makedonstvujuščih. V vsem je vojaštvo zaplenilo 8000 pušk, 80 modernih strojnica, na tisoče ročnih granat, veliko število samokresov, skoraj en milijon patron in dva topa.

Cankov je ponudil bolgarski vladi svoje sodelovanje, a je vlada njegovo ponudbo odločno odbila. Narodno-socialno gibanje, ki ga je ustanovil Cankov, je namreč začelo popolnoma propadati in odtod njegova ponudba.

Venizelos je izjavil, da ni na Balkanu resne nevarnosti, bolj pa ga vznemirja položaj v Avstriji, kjer bodo na vse zadnje vendarle zmagali narodni socialisti.

Glavni namen potovanja gen. Weyganda v London je izdelava načrta za nevtralizacijo Belgije in Holandske.

Velik pogon je priredila fašistična policija na primorske Slovence ter aretirala v Idriji, Ajdovščini in Vipavi okoli 200 oseb. S temi novimi preganjanji si menda hočejo poiskati fašisti zadoščanje za svoje neuspehe v zunanji politiki.

Na iniciativo samega Mussolinija je bila vstavljena v proračun večja vsota za zgraditev baliških domov na Južnem Tirolskem. Menda je to prvo priznanje, da sestane s Hitlerjem ni rodil onih sadov, kakor jih je pričakoval Mussolini.

Dollfuss je baje izjavil Barthouju, da narodno socialistični teror gospodarsko Avstriji zelo škoduje, politično pa najbolj narodnim socialistom samim.

Frauenfeld je začel zopet s svojimi propagandnimi govori proti Dollfusovi vladi po radiu. Hitler se torej le ni odrekel svojim načrtom glede Avstrije.

Papenov nastop proti skrajnim narodnim socialistom, ki pripravljajo drugi val revolucije, ki naj obračuna z vsemi »reakcionarci«, je odkril, da vlada med narodnimi socialisti in konservativnimi sloji vedno ostrejšo nasprotje. Nekateri listi že pišejo, da pripravlja Reichswehr vojaško diktaturo.

Na šefa nemške tajne državne policije Himmlerja je bil poizkušen atentat, ki pa se je ponesrečil.

Mac Donald nastopi iz zdravstvenih oziror do jeseni dopust in ga bo ves ta čas nadomestoval vodja konservativcev Baldwin.

Vsled umora poljskega notranjega ministra je bilo vse predsedstvo poljske narodno-radikalne stranke aretirano.

Med francoskimi levičarji in desničarji je zopet prišlo v mnogih mestih do krvavih pretepov, pri čemer je bilo ranjenih tudi več policistov.

Katalonija se pripravlja, da se popolnoma odcepi od Španije in da se proglasi za samostojno državo. Da prepreči popoln odcep Katalonije, bo španska vlada še enkrat pregledala agrarni zakon, ki je povzročil sedanje gibanje za neodvisnost Katalonije.

Poveljstvo sovjetske vojske je povabilo generala Weyganda, da se udeleži velikih sovjetskih manevrov. Gen. Weygand je odgovoril, da se žal sam ne more odzvati povabilu, da pa bo poslal kot svojega namestnika najboljšega francoskega generala.

Odposlanec turške armade je povabil vohovnega poveljnika angleške vojske, generala Birdwooda, da se udeleži turških manevrov. General je povabilo sprejel.

Turška vlada je naročila neki holandski tvrdki, da izdela načrt pristanišča v bližini Carigrada. Načrt mora biti gotov v 14 mesecih.

Denarstvo

Angleška nota o ustavitvi nemških plačil

Anglija pravi v svoji noti kot odgovor na nemško noto o ustavitvi transfernih plačil, da se ni mogoče izogniti vtisu, da hoče Nemčija nakupiti po nizkem tečaju svoje obveznice v tujini in se na cenen način oprostiti svojih dolgov v tujini. Do tega zaključka se mora priti, ker je Nemčija kljub silnemu padcu nemškega izvoza — od 33 milijard v l. 1930 na 18 milijard v l. 1934 — pokupila po nizkih tečajih za 767 milijonov svojih obveznic v tujini. Z ustavitvijo transfernih plačil bi tečaj nemških obveznic še bolj padel in bi Nemčija še ceneje odplačala svoje dolgove. Angleška nota pripominja dalje, da bi anuitetna služba po Youngovem in Dawesovem posojilu zahtevala od Nemčije le 90 milijonov mark na leto, kar znaša le 2 odstotka nemškega skupnega dohodka v devizah. Zato Anglija odklanja nemške predloge.

Angleški parlament je sprejel v prvem branju zakonski načrt, s katerim se pooblašča finančni minister za ustanavljanje klinirskih zavodov, da z njimi ureja uvoz iz dolžniških držav. Zakonski načrt je angleški odgovor na nemški odlog zunanjih plačil.

Tudi Francija namerava uvesti klinirski urad za nemški uvoz, če ne bi imela pogajanja za ureditev nemških plačil Franciji ugodnega uspeha.

Dunajske banke bodo znižale obrestno mero

V kratkem bodo ugodno zaključena pogajanja med dunajskimi bankami, da se zniža obrestna mera od 5 na 4 in pol odstotkov. Obenem se zniža tudi obrestna mera za vloge, in sicer za nevezane na 3, za vezane pa na 3 in 1/4%. Obenem bo tudi znižana obrestna mera za hipoteke.

Stanje madjarskih bank

Po zaključnih računih se je stanje 21 vodilnih budimpeštanskih bank koncem leta 1933 v primeri s koncem l. 1932 spremenilo tako-le: kapital se je zmanjšal od 407,5 na 406,7 milijonov pengov, hranilne vloge so padle od 461 na 453,1, po tekočem računu pa od 719 na 707, menična posojila so se zmanjšala od 1.405,3 na 1.378,6, obveznice in zastavna pisma pa od 459,9 na 423,2 milijonov pengov. Skupni čistí dobiček bank se je znižal od 17,1 na 14,1 milijonov pengov.

Vsled Vidovega dne in praznika sv. Petra in Pavla izide prihodnja številka »Trgovskega lista« šele v soboto.

Dr. Schacht je izjavil tujim novinarjem, da se more zboljšati položaj nemške marke samo na ta način, da se vrnejo Nemčiji kolonije, da se doseže sporazum glede nemškega izvoza in da se ugodno reši vprašanje nemških dolgov v tujini.

Zlate zaloge Francoske banke so po izkazu banke z dne 15. t. m. narasle za 284 na 78.929,5 milijonov frankov in se je s tem povečalo zlato kritje od 79,16 na 79,55 odstotkov. Zlata zaloga banke je v letošnjem letu narasla za 5 milijard.

Rumunska vlada je znova odločila plačilo dne 15. junija zapadlih kuponov rumunskih zunanjih posojil. Vlada pravi, da se bodo začeli kuponi izplačevati po sklenitvi sporazuma s tujimi upniki.

Državni dolgovi USA so se v 3 in pol letih pomnožili za 11 milijard in dosegli rekordno višino 27 milijard dolarjev. Z devalvacijo dolarja pa so se dolgovi tudi za 11 milijard znižali, da je stanje dolgov ostalo prav za prav neizpremenjeno.

Ameriška vlada je izdala uredbo, s katero se uvaja 50% davek na špekulacijske dobičke.

Gospodarski strokovnjaki se organizirajo

Ustanovitev podružnice Združenja diplomiranih komercialistov in ekonomistov

Gospodarska kriza pri nas ne bi bila niti primeroma tako ostra, če bi se takoj v začetku začeli po načrtu in sistematično boriti proti njej. Toda takšna borba je mogoča le, kadar imajo odločilno besedo strokovnjaki, ki v resnici poznajo vse potrebe, pa tudi vse razpoložljive sile, ki jih ima naše narodno gospodarstvo. Žalibog pa doslej baš naši gospodarski strokovnjaki niso prišli prav do besede, temveč je bila ta prepuščena dostikrat ljudem, ki so imeli morda najboljšo voljo, a ki zapletenih gospodarskih problemov niso niti zdaleka obvladali. Da niso prišli gospodarski strokovnjaki do besede, je bil deloma vzrok tudi v tem, ker niso bili organizirani, ker se pač v današnjih časih prodirajočega kolektiva ne more uveljaviti niti en stan brez organizacije.

To napako so sedaj gospodarski strokovnjaki odpravili in v soboto so si ustanovili svojo podružnico Združenja diplomiranih komercialistov in ekonomistov. Iz govorov, ki so bili izrečeni na ustanovnem občnem zboru, moremo sklepati, da nova organizacija ne bo v korist le gospodarskim strokovnjakom samim, temveč tudi vsemu našemu gospodarstvu, kar je tudi eden glavnih ciljev nove podružnice.

Dobro obiskani občni zbor je otvoril g. Kobler ter na kratko označil namen nove organizacije. Ta je dvojen: 1. z združitvijo vseh poklicnih gospodarskih strokovnjakov skrbeti za njih samoobrambo in 2. pozitivno sodelovati pri napredku našega gospodarstva, zlasti pri izdelavi raznih uredb in zakonov.

Iniciativa za ustanovitev organizacije dipl. komercialistov in ekonomistov je prišla iz Beograda, kjer se je pred štiri leti ustanovilo združenje naših ekonomistov in komercialistov. To šteje danes samo v Beogradu 200 članov, mestni odbori pa so ustanovljeni že v Novem Sadu, Skoplju in Sarajevu. Samostojno združenje pa obstoji poleg tega v Zagrebu in posebno tudi v Splitu.

Pozdravlja vse navzočne ter zlasti vse

zastopnike oblasti in združenj, tako: dr. Rupnika kot zastopnika župana, direktorja Pretnarja, kot zastopnika Zveze jugoslovanskih hranilnic, Antona Verbiča kot zastopnika Zveze trgovskih združenj in ljubljanskega združenja trgovcev, profesorja Rudolfa kot zastopnika ravnatelja trgošole ter urednika »Trg. lista«.

V krajših govorih so nato dr. Rupnik, Ant. Verbič in ravnatelj Pretnar pozdravili ustanovitev podružnice, ki jo bodo vsi podpirali z vso vnemo.

G. Kobler je prečital nato zanimivo poročilo delegatov iz Beograda. Čeprav je združenje še mlado, je vendar doseglo že lepe uspehe. Zlasti je doseglo, da se mu že pošiljajo zakonski osnutki v izjavo. Doseglo je nadalje, da se ustanove po vzoru v drugih državah tudi pri nas javni revizorji ali gospodarski svetovalci, ki jih bo obvezno morala imeti vsaka delniška družba, ki ima do 10 milijonov Din ustanovnega kapitala. Ko je g. Kobler podal še nekatera dodatna pojasnila in prečital pravila, ki so bila soglasno sprejeta, se je prešlo na volitve ter so bili izvoljeni kot člani upravnega odbora: Zdenko Knez, Kobler, Lukič, Kuster, Ev. Lovšin, dr. Pokorn in Tavčar, kot namestniki pa: Avsenek, dr. Danev, Habjančič, dr. Lavrič in Pipp.

Pri slučajnostih so bili podani še razni predlogi za intenzivno delovanje mlade organizacije, Zdenko Knez pa je v lepem programatičnem govoru pojasnil naloge organizacije do javnosti. Na diskusijskih večerih mora ta zavzeti svoje stališče do vseh javnih gospodarskih vprašanj in svoje sklepe, ki morejo biti pač le soglasni, publicirati v javnosti.

Z odobravanjem je bil sprejet ta program, nakar je g. Kobler zaključil občni zbor.

Kdor ne podpira svojega glasila, zaničuje samega sebe in škodi skupnim interesom trgovstva.

Kako bi mogli povečati svoj izvoz

Opozorilo Zavoda za pospeševanje zunanje trgovine

Zelo pogosto se je že v zadnjih letih opozarjalo, da pomenijo dežele bližnjega vzhoda zelo važna tržišča za naš izvoz in to posebno za one proizvode, ki jih vsako leto težje prodajamo v one dežele, ki jih je podjetnost in marljivost naših privrednikov z vedno boljšimi metodami postopoma tako izpopolnila, da vedno bolj ustrezajo prodajnim pogojem. Brez ozira na to ali gre za kmetijske ali za industrijske proizvode, je dejstvo, da te naše proizvode dežele bližnjega vzhoda potrebujejo in da jih zato moremo tja prodajati.

Kakor je čisto naravno, so te ugodne razmere vzbudile zanimanje naših izvoznikov in producentov za te dežele in hitro se je povečal poslovni kontakt s temi deželami. Da bi bil ta kontakt čim bolj učinkovit, se je ustanovil lansko leto v Beogradu Jugoslovansko-palestinski gospodarski odbor. Mnogi naši privredniki so osebno obiskali Levanto, da se seznanijo z razmerami in zahtevami tamošnjih trgov. Letošnje pomlad je nadalje naša država oficialno sodelovala na VI. velesajmu v Tel-Avivu. Vse to je povečalo v Levantu povpraševanje po našem blagu.

Vse pa kaže, da mnogi naši izvozniki še ne razumejo potrebe, da se prilagode zahtevam, ki so v navadi na trgih bližnjega vzhoda in zato ostajajo vsi njih naporji za boljše kupčijske uspehe z deželami bližnjega vzhoda brezuspešni. Eden takšnih

vzrokov je ta, ker nekateri naši izvozniki navajajo svoje cene samo v dinarjih in le za blago franko domača postaja. To je velika napaka, ker levantski uvoznik, kakor tudi uvozniki iz vseh bolj oddaljenih držav, ne vedo, kje se ta postaja nahaja in zato ne morejo niti izračunati prevoznih stroškov, niti odrediti, v katerem pristanišču naj se blago naloži, niti ne morejo vedeti, po katerem tečaju naj izračunajo dinarje. Pa tudi od levantskih bank navadno ne dobe potrebnih pojasnil, ker te premalo poznajo naše razmere.

Vse to povzroča, da se levantski kupec sploh ne ozira na ponudbe, ki imajo to napako. Jasno pa je tudi, da naš izvoznik sploh ne more uspeti v boju s konkurencom, ki levantskemu kupcu z dobro pripravljeno ponudbo kupčijo nad vse olajša.

Zato je potrebno, da naši izvozniki že s svojo ponudbo pokažejo, da so na višini naloge in da že v prvi ponudbi navedejo ceno svojih predmetov ne le v dinarjih temveč tudi v francoskih frankih ali angleških funtih po dnevnem tečaju in da ponudijo svoje blago ali cif določeno pristanišče ali pa franko nakladalno pristanišče. Če kateri izvozniki ne bi mogli izvedeti od svojih špediterjev za prevozne stroške, naj se obrnejo na Zavod za pospeševanje zunanje trgovine, Beograd, Ratnički dom, ki jim bo dal vsa potrebna pojasnila.

Zunanja trgovina

Izvoz v Nemčijo

Po trgovinski pogodbi z Nemčijo pridejo v poštev za izvoz v Nemčijo samo težki belgijski konji, za katere se plača 140 mark carine. Nadalje bi mogli izvoziti v Nemčijo večjo količino jaje, toda vsa jajca morajo imeti predpisano velikost in kvaliteto. Enako je omogočen izvoz žive in zaklane perutnine. Za živo perutnino se plača 6, za zaklano pa 20 mark carine od 100 kg. Tudi večje količine svinjske masti bi se mogle izvoziti v Nemčijo. V vsakem primeru pa je treba vsako količino name-ranih izvoznih predmetov prijaviti Uradu za kontrolo in izvoz živine v Beograd ter tudi položiti kavicijo v višini 25.000 dinarjev.

Bolgarska pristopi k rimskemu sporazumu?

Iz Sofije poročajo »Prager Tagblatt«, da je baje bolgarska trgovinska delegacija v Italiji dobila od svoje vlade nalog, da mesto italijansko-bolgarske trgovinske pogodbe pristopi k italijansko-madjarsko-avstrijskemu trojnemu paktu. Italija da je za ta primer izjavila, da je pripravljena povečati uvoz kmetijskih proizvodov iz Bolgarske. 50 odstotkov tega povečanega uvoza bi se kompenziralo z italijanskimi, 20 z madjarskimi in 30 z avstrijskimi industrijskimi izdelki. Italija bi jamčila za plačila iz Avstrije in Madjarske.

Albanija ustanovi žitni zavod

Albanska vlada ustanovi žitni zavod, ki bo imel tudi to nalogo, da regulira cene žitu in koruzi. Ker bodo mogli v bodoče plačevati kmetje davke v naturi, bo zgradil žitni zavod 12 velikih silosov za preve-manje kmečkoga žita. Žitni zavod bo plačeval 100 kg pšenice po 12 zl. frankov, 100 kg koruze pa po 8 zlatih frankov. Žitni zavod more od kmeta kupiti žito tudi na prostem trgu.

Slaba žetev v Italiji

Na seji žitnega odbora je bilo sklenjeno, da naj zaenkrat še ostanejo v veljavi carine na uvoz žita, da pa naj se te po potrebi uničijo. Na seji je govoril tudi Mussolini, ki je dejal, da bo letošnja žetev pšenice zelo slaba. Če ne bi fašistična vlada pravočasno skrbela za boljše obdelovanje polja, bi bila letošnja žetev dosti slabša, kakor so bile predvojnje žetve. Koncem svojega govora je izvajal Mussolini upanje, da bo večji pridelek koruze in riža nadomestil izgube pri pšenici.

Večja proizvodnja avtomobilov v Nemčiji

V mesecu maju se je v Nemčiji povečala v primeri z aprilom proizvodnja tovornih avtomobilov od 1700 na 2000, osebnih pa od 12.000 na 14.200. Naročila prihajajo na tvornice v tako velikem številu, da jih te ne morejo zmagovati. Ta veliki razvoj avtomobilizma je posledica znižanja vseh avtomobilskih pristojbin v Nemčiji. V vsem je bilo letos prodanih v Nemčiji 125.000 osebnih in 20.000 tovornih avtomobilov.

*

Uvoz semenskega žita in semen za zboljšanje kulture je carine prost, kakor je odredil ministrski svet.

3000 ton čaja so te dni uničili na Cejlonu, da bi bil s tem preprečen padec cene za čaj.

Ker ni Amerika dovolila Rusiji novih dolgoročnih kreditov, so sovjeti že oddana naročila Ameriki v višini 2 in pol milijonov dolarjev odpovedali in jih oddali v Evropo.

Tvrdba Bacher & Co je prodala svoje tekstilno podjetje v Mariboru tvornici za zavese »Štara« v Št. Vidu pri Ljubljani. Še nadalje pa bo češkoslovaška tvrdba udeležena pri jugoslovanski tvornici.

Dr. Pirčeva sladna kava

je prvovrsten domač izdelek, s katerim pripravite zdravo, izdatno, redilno in ceneno pijačo za Vas in Vaše otroke.

Dr. Pirčeva sladna kava je prav prijetnega okusa in jo pijo odrasli kot otroci z užitek.

Naše narodno gospodarstvo v maju 1934

(Po statistiki OUZD-a v Ljubljani.)

Razvoj posameznih industrij kaže v maju 1934 primeroma isto tendenco ko v prejšnjem mesecu. Z ozirom na maj 1933 pretežna večina industrij napreduje s tekstilno industrij na čelu. Razveseljivo je dejstvo, da napredujejo javna dela »Gradnje železnic, cest in vodnih zgradb« in gozdno-žagarska industrija. Letni prirastek znaša pri javnih delih + 734 delavcev ali + 33,56% in pri gozdno-žagarski industriji pa + 618 delavcev ali + 9,38%.

Poleg trgovine, za katero so merodajni podatki »Trgovskega bolniškega in podpornega društva« v Ljubljani, izkazujejo pomembnejše nazadovanje samo: »Prede-lovanje kože in surogatov« - 462 delavcev ali - 12,68% in gradnje nad zemljo - 495 delavcev ali - 9,31%.

Celotni letni konjunkturni prirast delavcev znaša + 3710 delavcev ali + 4,57% in celotni mesečni (sezonski) prirast pa + 3871 delavcev ali + 5%.

Industrijska skupina	Povprečno štev. zav. delavcev v aprilu 1934	od maja 1933	od aprila 1934
Tekstilna industrija	12675	+2662	+309
Gradnja železnic, cest in vodnih zgradb	2921	+734	+560
Gozdno-žagarska industrija	7205	+618	+648
Občinski obrati	1726	+450	-54
Industrija kamenja in zemlje	4067	+301	+830
Papirna industrija	1947	+172	+12
Hišna služinčad	8485	+169	-23
Industrija hrane in pijače	3551	+133	-36
Grafična industrija	1122	+116	-3
Kemična industrija	1661	+100	+34
Industrija tobaka	948	+87	-5
Poljedelstvo	627	+76	+24
Denar. in zavar. zavodi in samost. pis.	598	+46	+7
Kovinska industrija	6208	+9	+65
Industrija kože in gume	1538	+5	-6
Zasebna prometna podjetja	831	-1	+19
Centrale za proizvod. sile in presk. z vodo	510	-10	+21
Higiena	1640	-31	+60
Gradnja prevoznih sredstev	290	-31	+1
Gostilne, kavarne in krčme	2894	-45	+82
Javni promet	509	-62	-29
Gledališča, svob. poklici in razno	1120	-63	-5
Oblačilna industrija in čiščenje	4347	-94	+71
Predelovanje kože in njenih surogatov	2769	-200	+1
Industr. za predel. lesa in rezbarstvo	3182	-462	-13
Trgovina	3146	-475	-34
Gradnje nad zemljo (visoke gradnje)	4821	-495	+1332
Skupaj	81246	+3710	+3871

Dobava-prodaja

Direkcija drž. rudnika Kakanj sprejema do 30. junija ponudbe o dobavi 40.000 kg portland-cementa in 60.000 kosov strojne opeke; do 5. julija o dobavi 100 kg barve, 200 ležajev za jamske vozičke, 100 osov in za jamske vozičke, 50 m gumijastih trakov, 6 anemometrov, 150 m³ hrastovega jamskega lesa, 1 kompletne garniture za varenje ter o dobavi raznega orodja.

Direkcija drž. rudnika Ugljevik sprejema do 3. julija ponudbe o dobavi 275 kg žičnikov in 800 kg vijakov.

Direkcija državnega rudnika Velenje sprejema do 4. julija ponudbe o dobavi 34.000 m krajnikov in 450 m³ jamskega lesa.

Nabava 791 parov čevljev. Direkcija pošte v Ljubljani razpisuje prvo pismeno licitacijo za dobavo 791 parov čevljev. Licitacija bo dne 24. julija ob 11. uri v pisarni ekonomskega oddelka, soba št. 2, Sv. Jakoba trg št. 2. Najkasneje do desetih na dan licitacije se mora položiti 5% kavcija v pisarni direktije pošte v Ljubljani, soba št. 41. Pogoji se lahko vpogledajo in kupijo po 40 Din v pisarni direktije.

Direkcija drž. rudnika Kakanj sprejema do 12. julija ponudbe o dobavi 4 registriranih meril za žrak.

Povpraševanje po našem blagu v tujini

Seznam spodaj navedenih povpraševanj po našem blagu je sestavljen od Zavoda za pospeševanje zunanje trgovine (Zavod za unapredjivanje spoljne trgovine, Beograd, Ratnički dom) na podlagi vprašanj, ki jih je prejel iz tujine.

Na ta način je zbral Zavod velik naslovni material. Kdor se zanima za eno od ponudb ali povpraševanj, navedenih v seznamu, naj piše zavodu in pri tem navede: številko, pod katero je povpraševanje navedeno, točno označbo vrste blaga, način embalaže z ozirom na tržne uzance, razpoložljivo količino blaga, ceno, kalkulirano po možnosti cif pristanišče države, kamor naj gre blago ali pa franko naša meja, plačilne pogoje in rok dobave. Istočasno naj se pošljejo tudi vzorci blaga.

Zavod pripominja, da za boniteto tujih tvrdk ne jamči.

Če zahteva naša tvrdka nove možnosti za plačevanje svojih prispevkov v tujini, se objavi njena ponudba v posebnem biltenu, ki se brezplačno razpošilja tujim interesentom.

Les in lesni izdelki

- 491 - Tel-Aviv, zastopnik za les in za boje;
- 492 - Volo, zastopnik za čepe za lesne sode;
- 493 - Salonique, zastopnik za razne vrste lesa;
- 494 - Beyrouth, zastopnik za sadne za boje;
- 495 - Irsee (Nemčija), kostanjeve mladice za izdelavo turističnih palic.
- Deželni pridelki in zdravilne rastline**
- 496 - Amsterdam, vino v sodih in steklenicah;
- 497 - Tel-Aviv, zastopnik za deželne pridelke;
- 498 - Poznanj, belo vino za proizvajanje žganja;
- 499 - Marseille, suhe češplje in fižol;
- 500 - Bordeaux, kamilice in druge zdravilne rastline;
- 501 - Kairo, zastopnik za zdravilne rastline;
- 502 - Corcelles (Švica), posušen zeleni fižol;
- 503 - Lorenslog (Norveška), zastopnik za kis, gorčico in konzerve s povrtnino;
- 504 - Dunaj, vegetabilna olja;
- 505 - Praga, sveže in suho sadje, žitarice, živalska krma, semena in repica;
- 506 - Dunaj, oljate pogače;
- 507 - Cartagena (Španija), žitarice, koruza, fižol itd.;
- 508 - Beyrouth, zastopnik za bel fižol, sadne konzerve in konzerve s povrtnino, konopljo;
- 509 - Dunaj, škrob in omela;
- 510 - Milan, zastopnik za sviloprepke;
- 511 - Olomouc, češplje.

Živina, perutina in ribe

- 512 - Béziers, zastopnik za sardine, suho in nasoljeno ribo;
- 513 - Pariz, zastopnik za razne življenjske potrebščine;
- 514 - Porto (Portugalska), suha in slana goveja čreva;
- 515 - Milan, zastopnik za jajca in perutnino;
- 516 - Marseille, hrastove doge in orehove lupine;
- 517 - Lwow, črne jagnjetne kože od 600 do 1000 gramov teže za krznarstvo;
- 518 - Kairo, zastopnik za svinjske ščetine in konjsko žimo;
- 519 - Lyon, zaboji iz borovega lesa;
- 520 - Beyrouth, zastopnik za kačkavalj in vse vrste sira;
- 521 - Wiesbaden, konji.

Žalostna kronika

Društvo industrijecev in veletrgovceev v Ljubljani je izdalo to okrožnico o otvorjenih in končanih konkurzi in prisilnih poravnava izven konkurza za čas od 11. do 20. junija 1934.

A. Otvorjeni konkurzi:*

Savska banovina: Hrenković Vladimirja pokojnega, zapuščina, Velika Gorica; Stančković Franjo, trg. z žitom, deželnimi pridelki in mlinskimi proizvodi, Zagreb; Šebek Mirko, trg., Karlovac.

Zetska banovina: Gvozdenović Spaso, trg., Danilov grad.

Moravska banovina: Stojanović II. Stojan, trg., Smurakovac, sedaj v Gamzigradu; Todorović Hadži Zarko, trg., Zaječar.

B. Razglašene prisilne poravnave:

Savska banovina: Baroš Lavoslav, lastnik gradbenega mizarstva, Karlovac.

Dunavska banovina: »Ideal« Braća Sautner i drug, Kraljevičev.

Moravska banovina: Todorović Zarko, knjigarnar, Svilajnac.

Beograd, Zemun, Pančevo: Kinast I. Ignjat, jermenar, Beograd, Kralja Ferdinanda ul. 17.

C. Končana konkurzna postopanja:

Savska banovina: Fabijanović Viktor, trg., Osijek.

Vrbaska banovina: Fonkapa Djordje, Srbać (srez Prnjavor).

Primorska banovina: Čorić Ante, Jere, Ivan i Drago pok. Ante, trgovci, Oklaj.

Drinska banovina: Karajičić Jovan, kavarar in pek, Valjevo.

Dunavska banovina: Ernestovačka kreditna zadruga, Ban. Despotovac; Milutinović Milovan, Subotica.

Moravska banovina: Milenković Blagoje, krojač, Niš.

Vardarska banovina: Aksić Dragoljub, Priština; Daskalović Čedo, trg. s čevlji, Vlasotinci; Jović Aleksander, trg., Leskovac; Rašitović Ahmet, trg., Priština.

Č. Potrjene prisilne poravnave:

Savska banovina: Markus Jakobs; Banatski Karlovac; Spitzer Oskar in Darinka, Krašić, srez Jastrebarsko.

Primorska banovina: Čevro Fazlo, avtomehanična delavnica, Mostar.

Drinska banovina: Čojo Mahmut, elektroinstalater, Sarajevo; Lihčić Sulejman, trg. z mešan'm blagom, Rogatica.

Zetska banovina: Benz M. Tonka, trgovka, Kotor.

Dunavska banovina: Arnold Andrija, lastnik drogerije »Andjeo«, Novi Sad; Gergeč Aleksander, trg., Vršac; Nišlić Gjorgje, trg., Grocka.

* Podatke za Dravsko banovino smo izpustili, ker jih objavljamo sproti. Vsi podrobni podatki o rokih, ponudbenih kvotah itd. so v tajništvu društva.

Razno

Novi koadjutor zagrebškega nadškofa dr. Stepić je bil v nedeljo slovesno posvečen za škofa.

Ivan Vrhovnik, zlatomašnik in eden najčistjših značajev, kar jih imamo, je praznoval v nedeljo svojo osemdesetletnico. Častitljivemu jubilatnu, ki je tudi eden naših najzaslužnejših zgodovinarjev, naše čestitke.

Anton Bezenšku, očetu slovenske in jugoslovanske stenografije ter zaslužnemu delavcu za napredek slovenske in bolgarske književnosti, je bila na njegovem rojstnem domu v Bukovju pri Celju odkrita v nedeljo spominska plošča. Odkritja plošče so se udeležili v večjem številu tudi bolgarski stenografi in kulturni delavci, da je postala slovesnost tudi lepa manifestacija bolgarsko-jugoslovanskega bratstva.

Na prihodnji škofovski konferenci v Zagrebu bo nuncij Pelegrinetti poročal o pripravah za sklenitev konkordata med Jugoslavijo in Vatikanom.

Na letalskem mitingu, ki je bil prirejen v Zagrebu ob priliki krsta novega letala, ki ga je zgradil mladi zagrebški konstruktor Paskijević, je iz višine 300 metrov iz neznanih vzrokov nakrat strmoglavilo na tla naše letalo »Lojze«, ki se je popolnoma razbilo. Pilot Janko Colnar, ki se je tolikrat izkazal kot izvrsten pilot, je bil pri tem ubit.

Na mitingu aerokluba v Belišću, okraj valpovski, je zavozilo letalo v občinstvo. 5 oseb je bilo takoj ubitih, 3 so umrli v bolnišnici, 6 pa je težko ranjenih. Pilot Jaklič je ostal brez zavesti.

Na iniciativno »Čedoka«, oficialnega zastopstva češkoslovaških železnic v Parizu, je bil v okrilju njegove podružnice v Parizu ustanovljen turistični oddelek Male antante.

Starešinstvo Jugoslovanske gasilske zveze je odstopilo in je zato minister za telesno vzgojo imenoval novo starešinstvo. Starešina je Vlado Andrašević iz Zagreba, I. podstarešina poslanec Cerer, drugi pa dr. Mirković iz Zemun.

Beogradskega velesejma tudi letos še ne bo, ker še ni rešeno vprašanje prostora, na katerem naj bi bil velesejem.

Razstava grških proizvodov je bila v petek otvorjena v Beogradu v paviljonu Cvijete Zuzorić.

Mladenovac je hotel imenovati svojo glavno ulico po Barthouju, kar pa je ta odklonil, ker ve, da ovacije ne veljajo njemu, temveč Franciji. Glavna ulica Mladenovca je nato dobila ime »Ulica Francije«.

Milijon dinarjev je dovolila banska uprava Savske banovine za sezidavo novih objektov drž. obrtne šole v Zagrebu.

Bjelovar je povišal uvoznino na gotove obleke od 200 na 3000 Din za obleko.

Na konferenci Mednarodnega urada za delo je izjavil njegov ravnatelj Buttler, da je višek krize sicer že prekoračen, da pa bo proces ozdravljenja zelo dolgotrajen.

Na kongresu Penklubov v Edinburgu je bila sprejeta resolucija za svobodo misli in ostro obsojajoča narodno-socialistično in fašistično preganjanje svobodnih pisateljev.

Življenjski standard v Avstriji stalno pada, kar dokazuje vedno manjša potrošnja piva, vina, sladkorja in tudi mesa. V zadnjem času so poleg tega še številna podjetja znižala nameščencem plače, vsled fužije bank pa je prišlo mnogo nastavlencev ob kruh, da je proletarizacija prebivalstva vedno večja. Tudi veliko nazadovanje tujkega prometa je prizadejalo avstrijskemu gospodarstvu občutno škodo.

O velikanskih povodnjih poročajo iz Indije. Cele pokrajine so pod vodo. Število smrtnih žrtev še ni znano.

Zaradi slabe konstrukcije se je v Moskvi podrla komaj zgrajena štirinadstropna hiša. 18 delavcev je bilo pri tem ubitih.

Med Benetkami in Lidom sta trčila motorni čoln in lokalni parnik. Šest potnikov z motornega čolna in dva moža posadke so utonili.

Velik potres je bil v Turčiji in je bilo skoraj popolnoma porušeno mesto Muglu. Materialna škoda je zelo velika, človeških žrtev pa ni bilo.

Silne nevihte so razsajale nad Japonsko. Več oblakov se je utrgalo. V bližini Jokohame je nad 1000 hiš pod vodo. Dosedaj so našli 100 mrtvih.

Sovjetski »Bezbožnik« ostro obsoja, ker so bile v raznih mestih Rusije procesije za dež. Zlasti se jezi, da so celo upravitelji kolhozov sodelovali pri teh procesijah.

Program Ljubljanske radio-postaje

Sreda, dne 27. jun. 12.15: Reproduc. operetni venčki - 12.45: Poročila - 13.00: Čas, pesmi iz zvočnih filmov (plošče) - 18.00: Komorna glasba, Radijski kvintet - 18.30: O verstvih (Fr. Terseglav) - 19.00: Radijski orkester - 19.30: Literarna ura: Povojna poljska književnost (prof. France Vodnik) - 20.00: »Dedščina« (Ribičič), dramatski prizor s petjem - 20.30: Slovenski vokalni kvintet - 21.15: Slovenske zdravice poje g. Janko s spremljevanjem harmonike (g. Cvirn) - 22.00: Čas, poročila, lahka glasba.

Četrtek, dne 28. jun. 9.00: Šolska ura: Vidovdanska proslava, izvaja III. drž. realna gimnazija (prenos iz Eilharmonije) - 12.15: Jugoslovanska glasba (plošče) - 12.45: Poročila - 13.00: Čas, reproduc. koncert slovenskih narodnih pesmi in plesov - 18.00: Kosovska bitka (Vlado Puc) - 18.30: Srbohrvaščina (dr. M. Rupel) - 19.00: Plošče po željah - 19.30: Pogovor s poslušalci (prof. Prezelj) - 20.00: Prenos iz Beograda - 22.00: Čas, poročila, lahka glasba.

Petek, dne 29. jun. 8.15: Poročila - 8.30: Telovadba (Pustišek Ivko) - 9.00: Orgelski koncert (Pavel Rančigaj) - 9.30: Versko predavanje (dr. Regalat Čebulj) - 10.00: Prenos iz stolnice - 11.00: Radijski orkester - 12.00: Čas, reproduc. Dvořakove kompozicije - 16.00: Filozofsko predavanje (dr. France Veber) - 16.30: Radijski orkester, vmes klavirska harmonika (g. Breznik) - 20.00: Klavirski koncert ge. Šmalc-Svajgerjeve - 20.45: Radijski orkester, vmes skeč »Kamen do kamna - pogača« - 22.00: Čas, poročila, reproduc. koncert valčkov.

Sobota, dne 30. jun. 12.15: Vesele slov. pesmi v reproduc. glasbi - 12.45: Poročila - 13.00: Čas, reproduc. operne uverture - 18.00: Michele Fleta poje na gramof. ploščah - 18.30: Zabavno predavanje: Med potujočimi igralci (Ferdo Delak) - 19.00: Koroška ura (g. Staudegger) - 19.30: Zunanji politični pregled (dr. Jug) - 20.00: Ruska glasba, radijski orkester. Vmes samospevi ge. Popove - 21.00: Eroica na ploščah - 22.00: Čas, poročila, harmonika solo, g. Stanko.